

**ЗХМІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра селекції, насінництва і генетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

СОРТОЗНАВСТВО

(назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Агрономія
спеціальність 201 Агрономія
галузь знань 20 аграрні науки і продовольство
освітній ступінь Бакалавр

Розробник:

Баган Алла, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент

Гарант: Ляшенко Віктор, доцент кафедри рослинництва, кандидат с.-г. наук, доцент

ПОЛТАВА 2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Сортознавство
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Баган Алла, кандидат с.-г. наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 58 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> alla.bagan@pdaa.edu.ua <i>Сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/bagan-alla-vasylivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність, Освітня програма	201 Агрономія ОПП Агрономія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Ботаніка, Генетика

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: вивчення систематики та морфологічних ознак сортів сільськогосподарських культур, які рекомендовані для вирощування, відповідно Державному реєстру сортів рослин України, і районовані для даного регіону; методів ідентифікації сортів; основних завдань і напрямів створення вихідного матеріалу; сортового контролю в насінництві сільськогосподарських культур.

Основні завдання навчальної дисципліни: свідомо і обґрунтовано діяти в практиці вибору сортів для конкретного господарства з урахуванням його природних і виробничих властивостей; визначати елементи сортової агротехніки для ефективного використання особливостей сорту; ідентифікувати сорти для підтримання їх чистоти.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові:

ФК 1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).

ФК 2. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції.

ФК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.

ФК 8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.

Результати навчання (201 А_бд 2020; 201 А_бд 2020 [1] стн):

РН 11. Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.

РН 12. Проектувати та організувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог.

Результати навчання (201 А_бд 2022 [1] стн):

РН 12. Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.

РН 13. Проектувати та організувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог.

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Роль сорту в інтенсифікації землеробства

Тема 2. Правова охорона сортів рослин

Тема 3. Ринок сортів та насіння в Україні

Тема 4. Сортознавство пшениці

Тема 5. Сортознавство зернових культур

Тема 6. Сортознавство зернобобових культур

Тема 7. Сортознавство круп'яних культур

Тема 8. Сортознавство кукурудзи, соняшнику і картоплі

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	201 А_бд 2020; 201 А_бд 2020 [1] стн				201 А_бд 2022 [1] стн			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	лаб	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Роль сорту в інтенсифікації землеробства	12	2	-	10	12	2	-	10
Тема 2. Правова охорона сортів рослин	12	2	-	10	12	2	-	10
Тема 3. Ринок сортів та насіння в Україні	12	2	-	10	12	2	-	10
Тема 4. Сортознавство пшениці	16	2	4	10	16	2	4	10
Тема 5. Сортознавство зернових культур	18	2	6	10	18	2	6	10
Тема 6. Сортознавство зернобобових культур	16	2	4	10	16	2	4	10
Тема 7. Сортознавство круп'яних культур	16	2	4	10	16	2	4	10
Тема 8. Сортознавство кукурудзи, соняшнику і картоплі	18	2	6	10	18	2	6	10
Усього годин	120	16	24	80	120	16	24	80

Форми контролю результатів навчання (денна форма)

Результати навчання	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			
	201 А бд 2020; 201 А бд 2020 [1] стн			
	опитування	виконання лабораторних робіт та їх захист	самостійна робота	Разом
РН 11	8	30	12	50
РН 12	8	30	12	50
Разом	16	60	24	100

Результати навчання	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			
	201 А бд 2022 [1] стн			
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	самостійна робота	Разом
РН 12	8	30	12	50
РН 13	8	30	12	50
Разом	16	60	24	100

**Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання
здобувачів вищої освіти**

Бали	Критерії оцінювання
<i>201 А бд 2020; 201 А бд 2020 [1] стн</i>	
<i>Опитування</i>	
1	Здобувачем надана коротка відповідь
2	Здобувачем надана змістовна повна відповідь
<i>Виконання лабораторних робіт та їх захист</i>	
1	Здобувачем не повністю виконано завдання лабораторної роботи
2	Здобувачем виконано завдання лабораторної роботи із звітом, надано висновок виконаної роботи та коротка відповідь на деякі контрольні запитання
3	Здобувачем виконано завдання лабораторної роботи із звітом, надано висновок виконаної роботи та коротка відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками
4	Здобувачем виконано завдання лабораторної роботи із звітом, надано висновок виконаної роботи та неповна відповідь на контрольні запитання
5	Здобувачем виконано завдання лабораторної роботи із звітом, надано висновок виконаної роботи та повна відповідь на контрольні запитання
<i>Виконання завдань самостійної роботи</i>	
1	Здобувачем надана коротка відповідь із помилками
2	Здобувачем надана неповна відповідь
3	Здобувачем надана повна відповідь
<i>201 А бд 2022 [1] стн</i>	
<i>Опитування</i>	
1	Здобувачем надана коротка відповідь
2	Здобувачем надана змістовна повна відповідь
<i>Виконання вправ на практичних заняттях</i>	
1	Здобувачем не повністю виконано завдання практичного заняття
2	Здобувачем виконано завдання практичного заняття, надана коротка відповідь на деякі контрольні запитання
3	Здобувачем виконано завдання практичного заняття, надана коротка відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками
4	Здобувачем виконано завдання практичного заняття, надана неповна відповідь на контрольні запитання
5	Здобувачем виконано завдання практичного заняття, надана повна відповідь на контрольні запитання
<i>Виконання завдань самостійної роботи</i>	
1	Здобувачем надана коротка відповідь із помилками
2	Здобувачем надана неповна відповідь
3	Здобувачем надана повна відповідь

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти							
	201 А_бд 2020; 201 А_бд 2020 [1] стн				201 А_бд 2022 [1] стн			
	опитування	виконання лабораторних робіт та їх захист	самостійна робота	Разом	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	самостійна робота	Разом
Тема 1. Роль сорту в інтенсифікації землеробства	2	-	3	5	2	-	3	5
Тема 2. Правова охорона сортів рослин	2	-	3	5	2	-	3	5
Тема 3. Ринок сортів та насіння в Україні	2	-	3	5	2	-	3	5
Тема 4. Сортознавство пшениці	2	10	3	15	2	10	3	15
Тема 5. Сортознавство зернових культур	2	15	3	20	2	15	3	20
Тема 6. Сортознавство зернобобових культур	2	10	3	15	2	10	3	15
Тема 7. Сортознавство круп'яних культур	2	10	3	15	2	10	3	15
Тема 8. Сортознавство кукурудзи, соняшнику і картоплі	2	15	3	20	2	15	3	20
Разом	16	60	24	100	16	60	24	100

Система оцінювання навчальних досягнень студентів національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим, незалежно від форми навчання. Усі види завдань (згідно робочої програми навчальної дисципліни) повинні бути виконані. Пропуски занять повинні бути відпрацьовані.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Критерієм успішного навчання здобувача вищої освіти є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма, презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Алексеева Е.С., Елагин И.Н., Тараненко Л.К. Культура гречихи. *Часть 1. История культуры, ботанические и биологические особенности.* Каменец-Подольский : Издатель Маман М. И., 2005. 192 с.
2. Дзюбецький Б.В. Насінництво кукурудзи: Дніпропетровськ : Роял Принт, 2012. 184 с.
3. Кириченко В.В. Селекція и семеноводство подсолнечника. Харьков, 2005. 385 с.
4. Кириченко В.В., Рябчун Н.І., Єльніков М.І. Спеціальна селекція і насінництво польових культур : *навчальний посібник.* Харків : ІР ім. В.Я. Юр'єва НААН України, 2010. 462 с.
5. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. Селекція та насінництво польових культур : *практикум.* Біла церква, 2008. 192 с.
6. Молоцький М.Я. Спеціальна селекція польових культур : *підручник.* Біла Церква : Білоцерківський НАУ, 2010. 367 с.
7. Тищенко В.Н., Чекалин Н.М. Генетические основы адаптивной селекции озимой пшеницы в зоне Лесостепи. Полтава, 2005. 270 с.

8. Чекалін М.М., Тищенко В.М., Баташова М.Є. Селекція та генетика окремих культур. Полтава : ФОП Говоров С.В., 2008. 368 с.

9. Шелепов В.В., Гаврилук М.М., Чебаков М.П., Гончар О.М. Селекція, насінництво та сортознавство пшениці. Миронівка, 2007. 405 с.

10. Шелепов В.В. Сорт и его значение в повышении урожайности. К.: Алефа, 2006. 140 с.

Допоміжні

1. Баган А.В., Головаш Л.М. Формування якості насіння соняшнику залежно від вибору гібриду : *Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур: матеріали науково-практичної інтернет-конференції (26 квітня 2022 р.)*. Полтава, ПДАУ, 2022. С. 137-140.

2. Баган А.В. Завдання для лабораторних робіт з дисципліни «Сортознавство» для здобувачів вищої освіти факультету агротехнологій та екології спеціальності 201 Агрономія ступеня ЗВО Бакалавр. Полтава, 2019. 55 с.

3. Баган А.В. Мінливість ознак продуктивності сортів ячменю ярого. *Матеріали XII науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрями та інновації у вирішенні проблем галузі рослинництва», присвячена 180 річчю з дня народження професора А.Є. Зайкевича*. Полтава, ПДАУ, 2022. С. 22-24.

4. Баган А.В., Шакалій С.М., Юрченко С.О. Формування продуктивного потенціалу гібридів кукурудзи за групами стиглості. *Аграрні інновації*, 2022. №113. С. 7-11. DOI <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2022.13.1>

5. Волкодав В.В. Довідник по апробації сільськогосподарських культур. К.: Урожай, 1990. 496 с.

6. Методика проведення експертизи сортів рослин групи зернобобових та круп'яних на відмінність, однорідність і стабільність. / зі змін. та допов. від 27 жовтня 2020 р. 260 с.

7. Методика проведення експертизи сортів рослин групи зернових на відмінність, однорідність і стабільність. / зі змін. та допов. від від 27 липня 2021р. 331 с.

8. Методика проведення експертизи сортів рослин групи овочевих, картоплі та грибів на відмінність, однорідність і стабільність. / зі змін. та допов. від 27 липня 2021р. 1225 с.

9. Методика проведення експертизи сортів рослин групи олійних на відмінність, однорідність і стабільність. / зі змін. та допов. від 27 жовтня 2020 р. 169 с.

10. Методика проведення кваліфікаційної експертизи сортів рослин на придатність до поширення в Україні. Київ : УІЕСР, 2016. 158 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. www.agro-business.com.ua. – Журнал «Агробізнес сьогодні».

2. www.ukragroconsult.com.ua. – Сайт УкрАгроКонсалт.

3. ukrseeds.org.ua. – Сайт Насінневої асоціації України.